

Klimaatdijk en Kleine Willemspolder

Op 31 januari 2012 heeft het college op hoofdlijnen ingestemd met de plannen voor klimaatdijk en Kleine Willemspolder, genaamd Masterplan Haven-Kanaalzone.

De zone omvat Kleine Willemspolder, voormalige vuilstort, delen van het vijverterrein en het binnendijkse gebied langs de watertoren. Dit laatste gebied is ook onderdeel van het voorontwerp bestemmingsplan Tiel Oost.

In de voorliggende tijd zijn er inmiddels een drietal varianten gepresenteerd voor de inrichting van het gebied. Ons was niet helemaal duidelijk of er nog een voorkeursvariant uit deze drie moest worden gekozen, of dat de laatste variant in plaats kwam van de eerdere varianten. In ieder geval voor ons reden om voor de stand van zaken in gesprek te gaan met Jan Strijker, projectleider van de gebiedsontwikkeling haven-kanaalzone, en Ine van den Hurk, medewerker water van de gemeente.

Hoofdlijn

Uit dit gesprek is duidelijk geworden dat het laatst ontwerp inderdaad de hoofdlijn weergeeft en een versoering betekent van de forse ingrepen volgens de beide voorgaande varianten. Geen wilde plannen meer met een bewoonbare uiterwaard-eiland en toegangsweg op palen. Geen ongebreidelde ontgravingen meer in de uiterwaard en drijvende woningen in het directe stroombed van het hoogwater.

In het nieuwe plan, toegelicht door mevrouw van den Hurk, blijven de ingrepen in de uiterwaard beperkt tot het dempen van de kil, het aanbermen van het dijklichaam aan de rivierzijde en een geringe ontgraving van de uiterwaard ter hoogte van de zomerdijk. Tevens zal de uiterwaard beter toegankelijk worden gemaakt voor recreatie.

De gewenste drijvende woningen zijn in het nieuwe plan gesitueerd op het te dempen deel van de haven, gelegen langs de Echteldsedijk. Er zal hier een glooiend kleilichaam worden aangebracht dat alleen bij een laag waterpeil droog zal komen te liggen.

Evenals in de eerdere varianten voorziet ook het derde plan in het verhogen van de Echteldsedijk en het ophogen van het vijverterrein.

Motivatie

Demping van kil en havendeel blijven nodig, aldus mevrouw van den Hurk, om de daar aanwezige ondiepe kwelvensters te sluiten.

Van de door ons gelaakte uitgebreide ontgravingen in de uiterwaard van de voorgaande plannen, werd in ons gesprek toegegeven dat deze, doordat ze kwelbevorderend zijn, contraproductief zijn aan het dempen van de kil. Om die reden zijn deze ontgravingen grotendeels geschrapt. De nu te realiseren ontgraving blijft op het laatste ontwerp beperkt tot een oppervlak nauwelijks groter dan de kil, en is om de kwelinvloed tot aanvaardbare proporties te verminderen op de grootst mogelijke afstand van de dijk geprojecteerd.

Weliswaar is de voorgenomen verzwaring van de dijk op zichzelf van geen belang voor vermindering van het kwelprobleem en voldoet de bestaande dijk ook aan de thans geldende normen als veilige waterkering. Maar er is echter kans dat de normen onder druk van de klimaatverandering zullen worden verzwakt. Reden dus om daar op vooruit te lopen, omdat anders de beoogde ontwikkelingen op de klimaatdijk niet mogelijk zouden zijn, of een onzeker bestaan tegemoet zouden gaan. De verzwaring van de dijk houdt, naast het hiervoor genoemde buitendijkse aanbermen, daarom ook een verhoging van de dijk in. Ophoging van het binnendijkse gelegen vijverterrein is vooral bedoeld ter vermindering van de daar aanwezige kweldruk.

De kosten van dit alles? Thans geraamd op zo'n acht miljoen. Deels op te brengen door de projectontwikkelaars.

Conclusie

In de eerste plaats vallen de plannen, mits deze niet door verdere aanpassingen zullen worden ingehaald, bepaald minder ongunstig uit voor het Natura 2000 gebied en de Ecologisch Hoofdstructuur waartoe de Kleine Willemspolder behoort. Wel achten wij een Milieu Effect Rapportage noodzakelijk voordat de plannen definitief worden. We moeten erkennen dat het er op papier ook wel aantrekkelijk uitziet. Wij achten het denkbaar dat demping van havendeel en kil de kwel enigszins zou kunnen verminderen, maar vinden een in eerdere plannen genoemd percentage van zes procent nogal speculatief.

Volgens ons wordt door havendemping en drijvende woningen de haven dermate verkleind, dat er een vraagstuk ontstaat over de situering van de bestaande gebruikers van de haven, zoals woonboten, watersportvereniging, Rijkswaterstaat en hulpdiensten.

Op de Gemeentelijke website staat over het Masterplan Haven-Kanaalzone een artikel met tekening, bijgewerkt op 31 januari 2012. Daarop is een zeer veel grotere ontgraving van de uiterwaard te zien dan ons door mevrouw van den Hurk is getoond. (Zijn de drie varianten per vergissing door elkaar gehaald? Gevoelens van onzekerheid bekruipt ons.)

Uit eerdere rapporten van de Grontmij is gebleken dat verhoging van het vijverterrein de kweldruk ten noorden daarvan zal verhogen. (Zie ook het eerdere artikel over de Klimaatdijk op onze website). Om de vermeerderde kwel daar het hoofd te bieden zijn dan wel maatregelen voorzien in de vorm van afwatering en drainage, maar ook moet met een speculatieve factor rekening worden gehouden. Na recente vernieuwing van het riool in enkele woonstraten in het gebied, klagen bewoners nu over het vollopen van voorheen droge kruipruimten en kelders. De thans geraamde kosten zijn opvallend veel minder dan de cijfers uit de eerdere versies, maar daar staat tegenover dat projectontwikkelaars waarschijnlijk niet meer staan te springen om een bijdrage te leveren. Nog veel onzekerheden dus over het of en hoe van de plannen voor de klimaatdijk, en vooral over het uiteindelijk resultaat voor de oplossing van de kwelproblemen.